

Асоциация, регистрирана в регистъра на
Юридически лица с нестопанска
Цел (ЮЛНЦ)
На Р България ЕИК 176964109
Седалище и адрес на управление:
Варна, ул. „Охрид“ №24-26, етаж 1
office@blsaceu.eu

Asociatie, inregistrata in Registrul
persoanelor juridice fara scop patrimonial
al R Bulgaria, CUI 176964109
Sediul si adresa de conducere:
Mun. Varna, str. "Ohrid" N 24-26, etaj 1
office@blsaceu.eu

MINUTA

Întâlnirii Focus Group 2 al BISAC – 27 Martie 2024

„FG 2- Noi specii invazive“

Pe data de 27 Martie 2024, a avut loc o întâlnire a focus group 2 al BISAC, pe tema „Noi specii invazive”. Întâlnirea a avut loc în format hibrid, cu prezență fizică la Varna și online, pe platforma Zoom.

Participanți la întâlnire:

Pentru această întâlnire, au răspuns invitației BISAC următorii participanți, reprezentând autorități naționale sau institute de cercetare din cele două state:

Dl. Nicolay Georgiev – Director Executiv, Agenția de Pescuit și Acvacultură Bulgaria

Dna. Silvana Stoyanova – Șef Departament Navigație și Controlul Navelor, Agenția de Pescuit și Acvacultură Bulgaria

Dl. Doychin Mihailov – Director Departament Pescuit și Control, Agenția de Pescuit și Acvacultură Bulgaria

Dl. Galin Nikolov – Trakia University, Bulgaria

Dl. Violin Raykov – IO-BAS, Bulgaria

Și în online:

Dna. Pinelopi Belekou – DG MARE

Dna. Ancuța Kazimirovicz - Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură, ANPA România

Dl. Gabriel Popescu - Director Direcția Politici și Inspecții Maritime Constanța, ANPA România

Dna. Otilia Mihail - Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, România

Dl. Cătălin Platon – Președinte ROMFISH

Dl. Victor Niță - Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare Marină “Grigore Antipa” Constanța (INCDM)

Dl. Orhan Ibram - Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare "Delta Dunării" (I.N.C.D.D.D. Tulcea)

Dl. Nicușor Alexandru și Dna. Georgeta Ivanov - Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării (ARBDD)

Dna. Cvetana Belomacheva - Ministerul Agriculturii și Alimentației

Dl. Stoyan Kotov, Ministerul Agriculturii, Bulgaria

Întâlnirea este deschisă de Dl. Dragoș Buhai, președinte BISAC și condusă de Dl. Yordan Gospodinov.

Întâlnirea începe cu o prezentare a Dl. Orhan Ibram, de la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare "Delta Dunării"(I.N.C.D.D.D.Tulcea) pe tema "Specii nevertebrate dulcicole alogene *Macrobrachium nipponense* în Delta Dunării". Speciile alogene invazive prezintă un interes tot mai ridicat din cauza efectelor negative produse asupra biodiversității, a sănătății populației umane, dar și a economiei. Aceste specii determină: degradarea habitatelor naturale, afectarea populațiilor speciilor de plante și animale native, modificarea unor servicii ecosistemice, amplificarea unor riscuri naturale și implicit afectarea comunităților umane. Impactul speciilor invazive este resimțit în silvicultură, agricultură și zootehnie, piscicultură, transporturi, comerț, arii naturale protejate, așezări umane urbane și rurale. Factori favorizatori ai răspândirii speciilor alogene sunt reprezentați de: dezvoltarea schimburilor comerciale (America, Euro-Asiatic); rețeaua hidrografică a Europei (canale și sistem fluvial european); acvacultură și specii ornamentale.

În România au fost identificate 29 specii de nevertebrate acvatice invazive. Principalele specii semnalate la nivel European, de nevertebrate dulcicole, fac parte din ordinul Malacostraca (creveți și raci). *Macrobrachium nipponense*, nevertebrat dulcicol are o durată de viață de aproximativ 3 ani, creșterea este rapidă, ajung rapid la maturitate sexuală, larvele sunt planctonice, este rezistent la temperatura scăzută între 2-4⁰C și salinitate de la 0 la 10 PSU. Acesta a urmat maim ult ecăi de migrare pe durata anilor, fiind indentificat și la granița Moldovei cu Ucrainei. Din bazinul Nistrului a migrat fiind identificat în brațul Chilia, pentru prima data în 2019, de colegii ucrainiei.

Impactulul potențial este dificil de estimat, fiind necesare studii referitoare la interacțiunea și competiția pentru hrană și habitate, în special cu specia autohtona de rac *Pontastacusleptodactylus*. Poate contribui la răspândirea unui agent patogen periculos -*Aphanomyces astaci* - cu repercursiuni negative asupra populațiilor autohtone. Ar trebui investigat potențialul speciei pentru acvacultură sau rolul ei în pescăria Deltei Dunării, iar în acest caz trebuie făcute anumite reglementări în ceea ce privește specificitatea uneltelor de pescuit sau limitarea capturilor accidentale ale speciilor de interes conservative. Pentru a cunoaște cât mai bine impactul speciei sunt necesare să se realizeze programe științifice de monitorizare pentru determinarea distribuției și a abundenței, a habitatelor și a condițiilor de mediu preferate. Important în cazul speciilor invazive este să existe o colaborare între mediul academic, factorii de decizie, populație, turiști, localnici la nivelul Deltei Dunării.

Discuții:

Dl. Violin Raykov: Mulțumim pentru această prezentare. Este important să menționez că și noi, din Varna, colegii noștri colaboratori au semnalizat această specie pe Dunăre, în amonte, lângă Turtucaia, la Vidin. Lucrăm din 2022 când s-a semnalat prima data, facem un studiu în acest sens, deoarece chiar nu cunoaștem impactul acestei specii și este necesar să avem în vedere că aparent este o specie care se adaptează foarte ușor.

Dl. Yordan Gospodinov: Foarte interesante aspectele prezentate. Oamenii de știință se pare că fac aceste cercetări, care poate vor fi publicate în reviste de specialitate, iar noi ne dorim să aveți în vedere această cale de intermediere cu CE, prin intermediul BISAC, pentru a disemina aceste informații către CE și sectorul de afaceri. Să sperăm ca aceste specii invazive să devină un factor economic profitabil, cum au devenit și alte specii invazive în trecut.

Urmează o prezentare a Dl. Violin Raykov, de la IO-BAS, Bulgaria, cu subiectul "Specii invazive și specii neindigene din Marea Neagră". Transportul maritim și introducerea deliberată sunt principalii vectori ai introducerii speciilor neindigene în Marea Neagră. Datorită naturii închise și a biodiversității scăzute a Mării Negre, mai multe specii alogene reprezintă o amenințare pentru biota locală. Un exemplu notabil este ctenoforul în formă de pieptene *Mnemiopsis leidyi*, care a fost

transportat în Marea Neagră în apa de balast a navelor, provocând daune ecologice și economice semnificative pescuitului de coastă datorită hrănirii sale în principal cu larve și ouă de pești pelagici mici, în special hamsii, șofran și șprot. Melcul de mare, *Rapana venosa*, a fost prima specie invazivă neindigenă din Marea Neagră care a câștigat un statut comercial cunoscut, iar din anii 1980 a fost exportat în țările asiatice. Între timp, impactul său asupra faunei locale, în special asupra paturilor de scoici și stridii, este devastator (Ozturk, 2021). Conform diagramei prezentate se poate observa numărul de specii invazive din țările riverane Mării Negre, numărul total, nu doar cele acvatice: România 82 specii, Bulgaria 80 specii, Rusia 51 specii, Georgia 34 specii, Ucraina 148 specii, Turcia 94 specii.

Când în Marea Neagră a intrat specia *Mnemiopsis leidyi* aceasta nu avea un inamic natural, până la apariția lui *Beroe ovata*, specii ce au fost introduse prin intermediul apei de balast și provin din mările asiatice.

Rezultatele Studiului Comun al Dunării 2 arată că speciile invazive au devenit o preocupare majoră pentru Dunăre și clasificarea și analiza ulterioară a acestora este vitală pentru managementul eficient al bazinului hidrografic. *Dikerogammarus villosus* numit “crevete ucigaș” sau “pericolul roz” este un prădător vorace care poate coloniza o mare varietate de substraturi, se poate adapta la o gamă largă de habitate și poate supraviețui fluctuațiilor de temperatură, salinitate și niveluri de oxigen.

În 2001, două noi specii de bivalve neindigene au fost găsite în Golful Odesa: *Mytilus edulis* și *Mytilus trossulus* (Alexandrov, 2004). *Mytilus edulis* a fost probabil adus în apa de balast din Marea Mediterană, unde este cultivat de-a lungul țărmurilor spaniole și italiene. Specia Pacificului *M. trossulus* a sosit probabil cu nave din Orientul Îndepărtat al Rusiei, unde este una dintre speciile primare cultivate pentru acvacultură (Supronovici și Makarov, 1990). Viermele de corabie, *Teredo navalis*, una dintre cele mai vechi specii de bivalve neindigene găsite în Marea Neagră, este prezent în număr mic, iar impacturile sale sunt ne semnificative în prezent, deoarece lemnul a fost în general înlocuit cu construcții subacvatice din beton sau metalice, ceea ce duce la o scădere în abundența viermilor de corabie.

Legislație:

- Directiva CE privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice (Directiva 92/43/CEE a Consiliului privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice) impune statelor membre „să se asigure că introducerea deliberată în sălbăticie a oricărui specii care nu sunt native pe teritoriul lor sunt reglementate astfel încât să nu prejudicieze habitatele naturale din aria nenaturală sau faunei și florei native sălbatice și, dacă consideră necesar, să interzică o astfel de introducere” (articolul 22 litera (b)).
- Directiva Habitate: Directiva Consiliului 92/43/CEE din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice;
- Regulamentul privind speciile invazive: Regulamentul (UE) nr. 1143/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 octombrie 2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor exotice invazive;
- Directiva privind grădinile zoologice: Directiva 1999/22/CE a Consiliului din 29 martie 1999 privind păstrarea animalelor sălbatice în grădinile zoologice, Directiva privind eliberarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic (OMG) (90/220/CEE) și evaluarea impactului asupra mediului (EIA).

Discuții:

Dl. Alexander Trapchev: Acum un an sau mai mult am făcut o recomandare cu privire la capturile rapanei de dimensiuni mici. Această rapana de dimensiuni mici este un pericol, deoarece distruge câmpurile de midii, dar nu reprezintă interes comercial, doar provoacă distrugerii.

Dl. Velislav Vangelov: Întrebarea este dacă se poate introduce o traulare la sub o milă, lângă plajele din zona de coastă a Bulgariei, să fie folosite bărci mici, cu traule mici, pentru a distruge aceste

câmpuri de rapane. A fost pus accentual puțin pe o specie care nu este considerată invazivă, dar aceasta de dimensiuni mici produce pagube, și este vorba de a fi permisă distrugerea acestora prin traul, nu doar capturarea cu ajutorul scafandrilor, în zona de o milă. Desigur, această activitate să fie controlată, reglementată și în această zonă să nu intre ambarcațiuni mai mari.

Dl. Yordan Gospodinov: Este o solicitare a pescarilor la scară mică să fie introdusă această cale de a distruge rapanele de dimensiuni mici, în zona de până la o milă.

Dna. Cvetana Belomacheva: Mulțumesc pentru invitație și prezentările făcute și întrebările adresate. Este un subiect foarte des dezbătut atât cu pescarii, cât și cu organizațiile ecologice, deoarece este foarte greu de găsit un echilibru pentru conservarea mediului, în cazul în care se folosesc astfel de unelte, și interesul economic. Acest aspect este inclus pentru proiect de legislație respectivă în Bulgaria, se discută, dar nu cred va fi ușor să găsim o soluție foarte repede la acest aspect.

Dl. Yordan Gospodinov: Aș dori să ne întoarcem la această specie invazivă, meduză, de care a vorbit și dl. Raykov și care reprezintă un pericol, în special economic. Aș dori să punem accent asupra acestei specii în cadrul unei recomandări, specie care se hrănește cu larvele, cu hrana pentru șprot, hamsie și speciile mai mici. Aș dori aici să fac legătura cu speciile pelagice care la un moment dispar.

Dl. Violin Raykov: Există un ciclu al migrației, dar atunci migrează și prădătorii. Specia nu dispare, ci pur și simplu este distribuită în alt mod și nu poate fi capturată. Este foarte greu, având în vedere factorii care determină această migrație, să spunem într-un prognostic științific când și în ce ritm sau volum putem pescui într-un sezon sau într-un an.

Dl. Yordan Gospodinov: Aș spune că recomandarea noastră ar fi mai mult în sensul finanțării cercetărilor impactului acestor specii invazive, deoarece nu putem face noi o recomandare fără aceste date științifice. O analiză a pierderilor economice pe care le avem datorită acestor specii ar fi de folos pentru mediul de afaceri.

Dna. Lyubov Georgieva: Aș dori să vorbim despre *Mnemiopsis leidyi*. A fost menționat că impactul negativ există de peste 30 de ani, dar de 20 de ani acest impact este mult mai mic. Care sunt datele științifice în acest sens, deoarece noi oamenii de afaceri simțim că există o tendință negativă.

Dl. Violin Raykov: La început au fost așteptări cu privire la o răspândire foarte rapidă a acesteia într-o biomasă mare și că va distruge tot, dar aceste așteptări nu au fost confirmate în acești ani. Se aștepta să ajungă la 800 mii tone ca biomasă, dar nu a ajuns. Fiind o specie de apă caldă, încălzirea globală ajută la răspândirea acestui prădător, dar cu ani în urmă s-a ajuns la un echilibru. Pericolul încă există, deoarece apa este în proces de încălzire. Oamenii de știință nu pot face prognosticuri matematice pe aceste aspecte, chiar dacă cercetările merg foarte repede.

Dl. Ludmil Ikonov: Propunerea ar fi să fie investit mai mult în cercetările științifice, dar nu pentru o anumită cercetare, un anumit subiect sau o specie, ci să fie un monitoring mai frecvent, realizat nu numai de către oamenii de știință, ci prin intermediul unui program sau aplicație care poate fi folosită la mai multe nave, pentru a primi mai multe date. Prin intermediul unui astfel de program putem avea o transparență mai mare a fondurilor europene care sunt puse la dispoziție și pescarilor, interes mai mare de a trimite către oamenii de știință, către institutele respective, mai multe eșantioane, probe care sunt luate în mod frecvent. Aceasta ar fi implicarea directă a pescarilor. Un astfel de program inițiat sau finanțat de CE prin agențiile din România și Bulgaria ar fi de folos pentru sectorul de pescuit.

Dl. Violin Raykov: Este o propunere foarte bună, deoarece noi, instituturile de cercetare, nu avem mereu posibilitatea de a lua aceste exemplare, probe. Ar fi o oportunitate foarte bună să colaborăm cu domeniul pescuitului.

Dna. Pinelopi Belekou: Din partea noastră, dorim să punem lucrurile într-o perspectivă. Nu este prima dată când discutăm despre speciile invazive și sigur nu va fi nici ultima. Este un efect foarte important al schimbărilor climatice și este un punct foarte important al discuțiilor științifice la nivel regional. Mulțumesc oamenilor de știință din România și Bulgaria care au prezentat aspecte foarte importante ale acestui subiect. Cu privire la Rapana, aș dori să specific câteva aspecte. În 2018 am început să discutăm despre cum să tratăm această resursă. A devenit evident că rapana s-a adaptat în totalitate mediului Mării Negre și a devenit o resursă comercială de interes foarte ridicat. Nevoile pe care le avem atunci au fost cu privire la măsurile necesare pe care trebuie să le luăm, necesitatea de a primi mai multe date cu privire la acest aspecte și din acest motiv colaborăm prin GFCM. Planurile regionale au fost implementate și în curând vor fi distribuite rezultatele. Stakeholderii au informat deja oamenii de știință că văd schimbări în trendurile stocului de Rapana, lucru care nu a existat în trecut. Acest caz este reprezentat de dimensiunea capturii. Suntem în punctul în care trebuie să decidem care sunt următorii pași pentru a avea pescuitul de Rapana sustenabil. Se așteaptă ca anul acesta să livrăm rezultatul planului de cercetare și vom începe discuțiile cu stakeholderii și GFCM. Desigur, BISAC și statele membre vor avea un rol important în aceste discuții și vom ține BISAC la curent cu aceste informații. Aș dori să mulțumesc colegilor de la Ministerul din Bulgaria pentru intervenție și că a menționat interdicția care există până la 3 mile pentru folosirea traulelor. 3 mile nautice sau izobata de 50m, dar având în vedere că în Marea Neagră adâncimea este mai mică, intră în aceste 3 mile de interdicție. În ceea ce privește rolul stakeholderilor în întregul proces noi susținem abordarea procesului participativ. CE este conștientă că pescarii joacă un rol foarte important pentru protejarea mediului marin. Susținem implicarea sectorului în frunizarea datelor, deoarece frunizarea și colectarea acestora pentru instituturile de cercetare este cheia pentru provocarea în ceea ce privește speciile invazive. Și acesta este motivul pentru care promovăm la GFCM un număr de proiecte pilot unde oamenii de știință lucrează împreună cu stakeholderii. Dl. Raykov a prezentat clar că orice specie invazivă este o problemă regională. Doar eforturile singulare ale statelor membre nu pot fi eficiente. De aceea la GFCM implementăm 3 acțiuni: un plan de cercetare pentru meduză în Vestul Mediteranei, un plan de cercetare pentru crabul albastru și un proiect pilot în Estul Mediteranei pentru stabilirea nevoilor regionale de observații. Toate aceste activități ne vor ajuta să contruim o strategie pentru a aborda provocările. Mediul se schimbă rapid și trebuie să avem în vedere că pescuitul trebuie să devină rezilient. În această direcție, noile stocuri de pești ajută, precum crabul albastru în Tunisia. Acest lucru are impact asupra altor stocuri și a mediului și aceste aspecte se așteaptă să fie studiate cu proiectele menționate.

Dl. Yordan Gospodinov și dl. Dragoș Buhai mulțumesc participanților pentru implicare și pentru contribuțiile aduse la discuțiile subiectului focus grupului și închid întâlnirea.

Minută realizată de: Dna. Anca-Maria Panait
Președinte BISAC: Dl. Dragoș Buhai